

OHVANAN JA PÄRNÄN KYLÄSUUNNITELMA

2006

Ohvana-Pärnän kylätoimikunta,
Joensuun Seudun Leader ry,
Maaseudun sivistysliitto, Pohjois-Karjalan Kylät ry

Sisällysluettelo

Johdanto.....	2
Työskentelytapa.....	2
Yleistä Ohvanasta ja Pärnästä.....	2
Kylän henki ja osaaminen.....	3
Kylän tulevaisuuden vaihtoehtoista ja tavoitteista; maailmanmenon vaikutus kylään	3
Vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkatekijöitä.....	3
Ongelmia ja ideoita.....	4
Ohvanan ja Pärnän kehittämissuunnitelmia.....	4
Liitteet	

Johdanto

Pyhäselän kunnan Ohvanan ja Pärnän kyläsuunnitelmailtojen tarkoituksena oli laatia kyläsuunnitelma, joka toimisi samalla alueen kylätoimikunnan pitkän tähtäimen toimintasuunnitelmana. Tavoitteena oli löytää toimenpiteitä, joka vastaisivat kylän kehittämistarpeisiin. Kyläsuunnitelma on laadittu kyläläisten itsensä työstämän aineiston pohjalta ja heidän kanssaan yhteistyössä. Näin ollen suunnitelma heijastaa heidän omia näkemyksiään ja tarpeitaan alueen kehittämiseksi.

Suunnitteluillat järjestettiin Ohvanan koululla talven ja kevään 2006 aikana. Kyläiltojen vetäjänä toimi hankesihteeri ja tiedottaja Tarja Partanen Pohjois-Karjalan kylät ry:stä, jolta Maaseudun sivistysliitto osti tämän palvelun. Toimistotyöntekijä Petra Ikonen osallistui kyläsuunnitelman työstämiseen kirjoittamalla puhtaaksi kyläiltojen tuotokset ja tilastomallalla osallistujat. Itse kyläläisiä kyläsuunnitelman tekoon osallistui kaikkiaan 47 eri henkilöä. Keskimäärin kussakin kyläillalla oli mukana 24 henkilöä.

Kyläsuunnitteluiltoihin kutsuttiin kaikki alueen asukkaat jokaiseen talouteen jaettavalla kirjeellä sekä ilmoittamalla Karjalaisen Minne mennä –palstalla ja Pohjois-Karjalan Radion menovinkeissä.

Työskentelytapa

Työskentelytapana käytettiin **Tulevaisuuden Verstas** –menetelmää, joka koostuu kyläanalyysistä, synkistely- ja ideointivaiheesta sekä todentamisvaiheesta. Menetelmää käyttäen analysoimme kylän henkeä ja ilmapiiriä sekä pohdittiin kyläläisten osaamista ja lisättiin merkittäviä kohteita ja rakennuksia.

Kylien vahvuuksia ja heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkakuvia arvioitiin nelikenttäanalyysin keinoin. Synkistelyvaiheessa kartoitettiin ongelmia ja kehittämiseiteitä seinäpaperityöskentelyn avulla; lisäksi äänestettiin, mitkä ongelmat ja esteet ovat suurimmat. Ideointivaiheen tavoitteena oli kirjata mahdollisimman suuri määrä haaveita, ideoita, joista voisi työstää toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä. Pohdittiin myös kylän tulevaisuuden vaihtoehtoja ja maailmanmenon vaikutusta niihin.

Todentamisvaiheessa työstettiin aiemmin aihepiireihin ryhmiteltyjä ideoita ja ongelmia siten, että niistä valittiin ne, joita voidaan kehittää edelleen. Laadittiin kehittämissuunnitelmat, joissa määriteltiin toimenpiteet esteiden poistamiseksi ja keinot hankkeen toteuttamiseksi, vastuutahot ja aikataulut toimenpiteille.

Yleistä Ohvanasta ja Pärnästä

Ohvana ja Pärnä sijaitsevat lähellä Pyhäselän kuntakeskusta. Profiililtaan kylä on laaja. Oman leimansa kylälle antaa Lotokanjoki, joka on ollut elinkeinopaikka – siitä on nostettu rautamalmia ja viety Värtsilään. Alueella sijaitsee satoja vuosia vanha Hölhöntie, joka on Pyhäselän vanhimpia teitä ja joka johtaa Sortavalaan saakka. Ohvanassa ja Pärnästä on jääkauden aikainen rauhoitettu suppa. Luonto alueella on ainutlaatuinen: siellä on muun muassa maatähden (sieni) kasvualueita.

Talouksia Ohvanassa ja Pärnässä on noin 75 ja asukkaita noin 250. Enemmistö Ohvanan ja Pärnän asukkaista on työikäisiä ja –kykyisiä sekä eläkeläisiä. 0-16-vuotiaita kylässä asuu noin 40. Kylän asukkaista kuutisentoista prosenttia on lapsia. Ohvanan koulun lakkauttamisen myötä alueella ei ole mitään palveluita.

Koulun lakkauttaminen vaikutti suoraan kylän henkiseen ilmapiiriin. Koulun lakkauttaminen ja myyminen vievät kyläläisiltä kokoontumispaikan, millä voi olla merkittävää vaikutusta kylätoiminnalle.

Kylän henki ja osaaminen

Kyläyhdistyksen lisäksi Ohvanassa ja Pärnässä toimii vanhempainyhdistys, jonka kanssa kylätoimikunta tekee aktiivista yhteistyötä koulun suuntaan. Monet perinteiset tapahtumat kylätoimikunta on toteuttanut yhdessä koulun kanssa. Kyläläisten yhteistyö ulottuu maatilojen ja yritysten väliseen toimintaan.

Ohvanassa ja Pärnässä ilmapiiri yrittäjyydelle on myönteinen. Alueella toimii erilaisia yrityksiä, muun muassa maitotiloja, sikatila, alpakkatila, saha, rakennus- ja konepalveluyritys sekä suunnittelutoimisto. Ammattien edustajiakin kylällä asuu moninaisia: teollisuus- ja toimistotyöntekijöitä, maatalouden asiantuntijoita, terveydenhoidon ja tekniikan työntekijöitä.

Kylän tulevaisuuden vaihtoehtoja ja tavoitteita; maailmanmenon vaikutus kylään

Ohvanan ja Pärnän tulevaisuus nähdään jonkin verran pessimistisenä. Pahimpana pelkona on, että kylä autioituu koulun lakkauttamisen myötä. Kunnan säästöohjelma heikentää esimerkiksi teiden kunnossapitoa, vie lääkäripalvelut Joensuuhun ja lapset kouluun Reijolaan. Yrittäjyys loppuu.

Toisaalta taas uskotaan, että kylä vetää puoleensa niin paluumuuttajia kuin aivan uusia asukkaita. Kylällä asuu paljon nuoria ja lapsia. Koulun toivottiin säilyvän tai ainakin jatkuvan kylätalona, joka palvelisi kirjastona, kokoontumis- ja näyttelytilana. Kyläkauppa aloittaa ja aamun sanomalehti tulee jo viideltä.

Vahvuuksia ja heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkatekijöitä

Hyvä kylähenki, monenlainen osaaminen ja yrittäjyys ovat Ohvanan ja Pärnän **vahvuuksia**. Turvallinen ympäristö, mahtava luonto ja palvelujen suhteellinen läheisyys luovat vahvaa pohjaa kylälle.

Heikkouksina kyläläiset näkevät peruspalveluiden puuttumisen ja kylän hajautumisen moneen suuntaan. Tien huono kunto ja julkisen liikenteen puuttuminen koetaan haittana.

Kylän elävänä säilymisen **mahdollistavat** uudet lapsiperheet sekä kahden kaupungin, Joensuun ja Kiteen läheisyys; kaupungit tarjoavat työ- ja opiskelupaikkoja. Yhteishenki lisää luovuutta ja siten turvaa elävän kylän.

Koulun lakkauttaminen **uhkaa** kylän kasvua ja vaikeuttaa tiedonkulkua (koulu on infopiste ja kokoontumispaikka). Tien kunto heikkenee entisestään. Myös kuntaliitokset ”kummittelevat” taustalla.

Ongelmia ja ideoita

Synkistely- ja ideointivaiheessa asukkaiden ongelmat ja ideat ryhmiteltiin teemoihin. Ongelmien ja ideoiden merkittävydestä / tärkeydestä äänestettiin.

Ongelmia

Suurimpana ja laajimmin muihin toimintoihin vaikuttavana ongelmana kyläläiset pitävät koulun lakkauttamista. Muista palveluista postin myöhäinen jakelu ja kilometrien päässä oleva sunnuntaijakelu nousivat ongelmien kärkisijoille. Tien huono kunto ja kehno talvikunnossapito ovat myös selvä ongelma.

Ideoita

Ideoissa ja toiveissa ylitse muiden nousi ajatus koulun saaminen kylätaloksi, jossa olisi kokoontumistilat ja jossa voitaisiin järjestää taidenäyttelyitä. Harrastus- ja kerhotoiminnan lisääminen ja monipuolistaminen on toiveena.

Kehittämishajelmista

Ideoista ja ongelmista kehiteltiin ohjelmia teemoittain. Päällimmäiseksi nousi koulurakennuksen käytön kehittäminen.

Koulu kylätaloksi

Vaikka Ohvanan koulu lakkautettiin, kyläläiset halusivat sen silti säilyvän yhteisenä kokoontumistilana – kylätalona. Se voisi palvella kirjastona, taidenäyttely- ja esiintymistilana, bändin harjoittelupaikkana ja kokouspaikkana. Esteenä tämän toteutumiselle nähdään koulun myyminen. Kyläläiset haluavat keskustella uuden omistajan ja kunnan kanssa, jotta ainakin kenttä ja kaukalo jäisivät kyläläisten käyttöön.

Kyläläisille pitäisi löytää uusi kokoontumistila, mutta sen esteenä on rahoituksen puuttuminen ja se, että ei ole rekisteröityä yhdistystä. Ratkaisuksi esitetään rahoituksen järjestämistä yhdessä kunnan kanssa sekä kaikkien muiden rahoituskanavien käyttöä.

Kyläläisten kanssakäymisen lisääminen

Kyläläisten keskinäinen kanssakäyminen saisi olla aktiivisempaa. Esimerkiksi toisten luona kylässä käyminen on vähäistä. Syynä tähän osittain on ammattirakenne, minkä vuoksi vapaata aikaa ei tahdo olla. Huono motivaatio tehdä asioita yhdessä johtuu myös väsymyksestä, pelosta tuoda uusia asioita esille ja hyvistä tekosyistäkin. Kylätoimikunta voisi toimia promoottorina yhteisten tapaamisten järjestämisessä. Rohkea ja kannustava asioiden esille tuominen aktiivisten jäsenten johdolla voisi tuottaa tulosta. Myös kunnalla olisi mahdollisuus kantaa kortensa kekoon kylän aktivoimiseksi lisää. Asiaa aletaan seurata heti ja edistymistä seurataan puolen vuoden välein.

Taideteoksia ympäristöön

Kylän ilmeen piristämiseksi teidenristeyksiin ja pihapiireihin halutaan taideteoksia. Toeuttamisen esteeksi nähdään rahan ja taiteellisuuden puute. Koululla ja muualla järjes-

tettävät taidetapaamiset, jotka toteutettaisiin yhteistyössä kyläläisten, yrittäjien ja 4H-yhdistyksen kanssa, voisivat viedä asiaa eteenpäin.

Lisää väkeä kylälle

Ohvanaan ja Pärnään halutaan lisää väkeä, sillä nyt kylällä asuvan väestön ikärakenne ei lupaa suuria muutoksia tulevaisuudessa. Uusien asukkaiden muuttamiselle on kuitenkin esteitä. Vapaiden asuntojen / tonttien puuttuminen on yksi olennaisimmista. Koulun lakkauttaminen ainakin vähentää lapsiperheiden muuttoa. Myöskään tien huono kunto ja heikot kulkuyhteydet yleisillä kulkuneuvoilla eivät edistä asiaa. Alueen markkinoinnissa on puutteita.

Jotta asiat saataisiin ratkaistua, tulee tontteja saada myyntiin ja kylää markkinoida omilla kotisivuilla. Tiedonkulun tehostaminen kyläyhteisön ja kunnan välillä voisivat kylälle muuttamista eteenpäin. Infrastruktuurin ja kulkuyhteyksien parantaminen sekä harrastusmahdollisuuksien lisääminen ovat osa ratkaisua. Mukaan tähän kehittämistyöhön pitää saada kyläläisten lisäksi kunta, maanomistajat, urakoitsijat, sijoittajat ja paikalliset liikennöitsijät sekä seutuopisto. Hanke on sen verran mittava, että sitä työstetään lähimmän viiden vuoden tähtäimellä.

Liitteet

1. Kylän henki ja ilmapiiri
2. Osaaminen
3. Nelikenttäanalyysi
4. Ongelmia
5. Ideoita
6. Tulevaisuuden visiot
7. Kehittämishankkeita

Kyläsuunnitelman tekoon ovat osallistuneet:

Davenport Irma, Haaranen Pertti, Heino Iina, Hukkanen Marika, Huovinen Anne, Huovinen Anni, Huovinen Ari, Huovinen Atte, Karjalainen Jaana, Kenttämää Heta, Kenttämää Katja, Kenttämää Linnea, Kenttämää Mika, Kenttämää Selina, Kitunen Jarmo, Kuusela Irene, Kuusela Kaisa, Lampinen Antti, Lempinen Tuula, Lievonen Aarne, Liimatainen Anna, Martikainen Katri, Mustonen Tuija, Pippuri Ritva, Poutanen Pia, Puustinen Aino, Puustinen Anna, Puustinen Anna-Stina, Puustinen Atte, Puustinen Iina, Puustinen Mari, Puustinen tyttö, Puustinen Urho, Pötry Seija, Tahvanainen Aija, Tahvanainen Annukka, Tahvanainen Emma, Tahvanainen Hanna, Tahvanainen Jani, Tahvanainen Jari, Tahvanainen Kauko, Tikkanen Matti, Turaniemi Laura, Turunen Jouni, Turunen Merike, Törrönen Varpu, Venäläinen Martti, Venäläinen Soile, Venäläinen Terttu, Voutilainen Airi

